

ICED & CGE

Espainiako erizainaren

kode etiko eta deontologikoa

2026

CGEREN ÉRIZAINZAKO DEÓNTOLOGIA BATZORDE NAZIONALA

Espainiako Erizaintzako Elkargo Ofizialen
Kontseilu Nagusia

Espainiako erizainaren kode etiko eta deontologikoa

CGEREN ERIZAINZAKO DEONTOLOGIA BATZORDE NAZIONALA

Copyright-a® 2026. Erizaintzako Kontseilu Nagusia

Editorea: Erizaintzako Kontseilu Nagusia
ISBN: 978-84-09-79994-7
Legezko gordailua: M-10863-2026

Eskubide guztiak erreserbatuta. Lan hau osorik edo zati batean berrinprimatzea eta birbanatzea baimenduta dago, aldaketarik egin gabe eta aldez aurretik idatzizko baimenik gabe, betiere iturria aipatzen bada eta egile-eskubideen legeak baimentzen dituen erabilera ez-komertzialetarako bada.

AURKIBIDEA

HITZAURREA	7
1. APLIKAZIO EREMUA	13
2. ERIZAINA ETA PERTSONAK	17
OINARRIZKO BALIOAK ETA PRINTZIPIOAK	17
ASISTENTZIA-HARREMANA	19
KOMUNIKAZIOA, INFORMAZIOA ETA BAIMEN INFORMATUA	21
KONFIDENTZIALITASUNA ETA SEKRETU PROFESIONALA	24
HISTORIA KLINIKOA	25
3. ERIZAINA ETA PRAKTIKA	29
BIZITZAREN HASIERAN ZAINZA: SEXUALITATEA ETA UGALKETA	29
HAUR ETA NERABEENTZAKO ARRETA	32
DESGAITASUNA DUTEN PERTSONENTZAKO ARRETA	33
OSASUN MENTALEKO ARAZOAK DITUEN PERTSONARI ARRETA EMATEA	34
KRONIKOTASUN-EGOERAN DAGOEN PERTSONARI ARRETA	34
ZAHARTZE-PROZESUAN DAGOEN PERTSONARI ARRETA EMATEA	35
BIZITZAREN AMAIERAKO ZAINKETAK	36
ORGANOAK ETA EHUNAK EMATEA ETA TRANSPLANTATZEA	37
KONTZIENTZIA ERAGOZPENA	39
4. ERIZAINA ETA LANBIDEA	43
EBIDENTZIAN OINARRITUTAKO IKERKETA ETA ZAINZA	43
ERABAKIAK HARTZEA ETA ERANTZUKIZUNA	43
PAZIENTEAREN SEGURTASUNA	45
PRESTAKUNTZA ETA IRAKASKUNTZA	45
TALDE LANA	47
LANKIDETZA ETA HONDAMENDIAK	48
GAITASUN DIGITALAK ETA ADIMEN ARTIFIZIALA	48
ERIZAINENTZAKO PERITAJEA	50
ELKARGOKO KORPORAZIOA	51
ORDAINSARIAK	52
5. ERIZAINA ETA OSASUN GLOBALA	55

INGURUMENA, GARAPEN IRAUNKORRA ETA BALIABIDEEN OPTIMIZAZIOA	55
OSASUN PUBLIKOA ETA KOMUNITATEAREKIKO HARREMANA	55
OSASUN-KUDEAKETA ETA -POLITIKA	56

HITZAURREA

Deontologia etika aplikatuaren adarra da, profesionalek beren jardunean bete behar dituzten betebeharrak ezartzen dituen bikaintasun profesionala sustatzeko, eta betebeharrak horiek kode etikoetan jasotzen dira. Kode deontologikoa ezinbesteko elementua da lanbidearen autorregulaziorako, eta bioetikaren bidez eraiki behar da, erizaintzaren praktika arautzen duten lege, araudi eta estandar profesionalekin batera, gardentasunaren, akatsen zuzenketaren eta gatazken kudeaketa egokiaren bidez gizarte-konfiantza mantentzeko.

Kode deontologikoak erizainen konpromiso etikoak jasotzen ditu¹, eta bere hainbat rol eta praktika-eremutan praktika etikoa gidatzen duten balioen, erantzukizun profesionalen eta gaitasunen adierazpen bat da. Beraz, lanbidearen berezko balioetan oinarritzen da, besteak beste: arreta, egiazkotasuna, gaitasuna, autonomia, elkartasuna, justizia eta errukia, pertsonaren duintasunarekiko eta giza eskubideekiko errespetuan oinarrituta daudenak, inpartzialtasuna, justizia, ekitatea eta gizarte ongizatea sustatzen dituzten printzipio etikoak eta jokabide-arauak ezarriz.

Halaber, artatutako pertsonen eskubideak eta erizainen betebeharrak jasotzen ditu, ebidentzia zientifikoan eta kalitatezko zaintzetan oinarritutako arreta bermatuz, eta bikaintasun profesionala une eta leku guztietan sustatuz. Era berean, etengabeko hezkuntzarekin, ikerketarekin eta ezagutza zientifikoaren garapenarekin lotutako erantzukizunak zehazten ditu, interes publikoaren onura eta hezkuntza etikoa maila guztietan sustatuz. Azkenik, biztanleriaren zahartzearen, zaintzaren aurrerapenen eta osasun-beharren gero eta konplexutasun handiagoaren ondorioz, erizainek funtsezko zeregina dute gaixotasun kronikoen zaintzan, gaixotasunen kudeaketan, ahultasunaren prebentzio goiztiarrean, laguntzan, laguntza-harremanetan eta bizi-kalitatea hobetzean.

Erizainen Nazioarteko Kontseiluak (CIE) 1953an onartu zuen lehen aldiz nazioarteko etika- eta deontologia-kode bat, eta azkenekoz 2021ean berrikusi zen. Espainian, Erizaintzako Elkargo Ofizialen Kontseilu Nagusiak (CGE) erizaintzako lehen kode deontologikoa sortu zuen 1989an; ordutik hona bakarrik

¹ Dokumentu honetan, Erizainen Nazioarteko Kontseiluaren (CIE) proposamena aintzat hartuta, erizain hitza bi sexuetakiko profesionalak izendatzeko erabiltzen da; beraz, gizona zein emakumei egiten die erreferentzia.

formatu aldaketa bat egin zen 1998an. Beraz, beharrezkotzat jo da eguneratzea, lanbidean gertatu diren aldaketak behar bezala islatu eta gizarte-eskaera berriei eta zaintzan egindako aurrerapenei erantzun diezaien.

Kode honek CIEren araudiaren arabera praktika etikorako esparrua eskaintzen duten lau elementu nagusiak ditu inspirazio-iturri: erizaina eta zaintzak edo zerbitzuak behar dituzten pertsonak; erizaina eta jarduna; erizaina eta lanbidea; eta erizaina eta osasun globala. Erizainen nortasun profesionala ezagutza zientifikoan eta pertsonaren, komunitatearen eta ingurumenaren zaintzan oinarritzen da. Ikuspegi honek bermatzen du erizain guztiek erreferentzia-esparrua dutela beren bizitza profesionalaren alderdi guztietan erabaki etiko eta arduratsuak hartzeko.

Kodearen bertsio berri honetan kapitulu berriak sartu dira, hala nola harreman klinikoari, gai genetikoari, lagundutako ugalketari, arreta obstetrikoki, nerabezaroko arretari, sexualitateari eta ugalketari, bizitzaren amaierako zaintzei, organoen transplanteari, pazientearen segurtasunari, irakaskuntzari eta ikasleen rolari, gaitasun digitalei, lankidetzari, peritu-lanari eta osasun globalari buruzkoak.

Kapitulu hauek erizaintzaren azken hamarkadetako garapena islatzen dute, eta beharrezkotzat jo da deontologia arloan arautzea.

Kode hau garatzeko funtsezkotzat jo da lanbide osoaren parte-hartzea. Horretarako, CGEren Erizaintzako Deontologia Batzorde Nazionalak egindako lanetatik abiatu da, eta probintzietako elkargoek, autonomia-erkidegoetako kontseiluek eta haien deontologia-batzordeek parte hartu dute, organo horien ekarpenak eta proposamenak, bai eta elkargokideen eta herritarrenak ere, txertatzeko eta eztabaidatzeko. Azken idazketan, aipatutako organoek eta lan-taldeek ezarritako irizpideak kontuan hartu dira, eta testua CGEren Batzar Nagusiak onartu du, eta horrek bere baliozkotasuna eta garrantzia indartzen ditu.

Helburua erizaintzako praktika etiko arduratsua, eraginkorra, efizientea eta emankorra bermatzea da, pertsonen zaintza duinera bideratua, praktika profesionalean bikaintasuna lortzeko asmoz.

Kode hau, izaera dinamikoa duena, bost urtean behin berrikusiko du CGEren Erizaintzako Deontologia Batzorde Nazionalak. Horretarako, aipatutako Batzordeak prestatuko du

proportzionaltasun-printzipioaren jarraipen-txosten bat, eta Kontseilu Nagusiko organo eskudunen esku jarriko da, hala badagokio, Kode Etiko eta Deontologikoaren testuan eta haren aplikazioan txertatu beharreko aldaketak egiteko.

Madril, 2025eko abendua

Aplikazio-eremua

1. APLIKAZIO EREMUA

■ 1. *artikula*. JARDUERA PROFESIONALAREN ARAUTZEA

Kontseilu Nagusiak, autonomia-erkidegoetako kontseiluek eta erizaintzako probintzia-elkargoek eginkizun nagusizat dute elkargokideen lanbide-jarduera antolatzea beren jardun profesionalaren eremuan, eta kode hau, etika eta lanbide-deontologia betetzen eta zabaltzen direla zaintzea.

■ 2. *artikula*. DEONTOLOGIA BATZORDEA

Kontseilu Nagusiak, Eskualdeko Kontseiluek eta Erizaintzako Probintziako Elkargoek lanbidea arautzen duten printzipio eta balioak sustatu eta betearazi behar dituzte, kode honetan zehaztuta daudenak.

Xede horretarako, Deontologia Batzordeak izendatuko dira; batzorde horiek erakunde independenteak izango dira, arlo honetan irakasteaz arduratuko direnak, eta Gobernu Batzordeari azterketa- eta aholkularitza-laguntza emateko organo gisa jardungo dute, kode honetan jasotako ikuspegi etiko eta deontologikotik erizaintzaren jardunarekin lotutako alderdiei dagokienez.

Bere helburua sentsibilizazio eta etengabeko prestakuntzaren bidez praktika profesional etiko eta arduratsua sustatzea da. Deontologia Batzordeetako kideek printzipio horiek betetzen direla bermatzeko konpromisoa hartzen dute, bai eta kode hau lanbidean errespetatu eta aplikatzen dela bermatzekoa ere.

■ 3. *artikula*. BETE BEHARREZKOA MAILA NAZIONALEAN

Espanian jarduten duten erizainek kode honen xedapenak bete behar dituzte, lanbide-jardunbidearen edozein arlotan. Espanian aldi baterako edo noizean behin lan egiten duten atzerriko profesionalei ere aplikatuko zaie.

■ **4. artikulua. ZEHAPEN DEONTOLOGIKOA**

Kode honetan ezarritako arauak ez betetzea diziiplina-haustetzat hartuko da, CGEren Estatutu Orokorretan eta bere arautze-prozeduran definitzen den bezala. Aplikagarri diren zigorrak arau-haustearen larritasunaren arabera baloratuko dira, eta abisutik hasi eta deskalifikazio profesionalera artekoak izan daitezke.

Erizaina eta pertsonak

2. ERIZAINA ETA PERTSONAK

OINARRIZKO BALIOAK ETA PRINTZIOAK

■ **5. artikulua. GIZA ESKUBIDEEN BABESA**

Erizainak osasun-arreta jasotzen duten pertsonen giza eskubideak babestea bermatu behar du ingurune, rol eta eremu guztietan, arreta berezia jarriz pertsona eta talde zaugarrienei.

■ **6. artikulua. GIZA DUINTASUNA**

Erizainak duintasuna pertsona guztiek partekatzen duten oinarrizko balio gisa aitortzen du. Beraz, errespetuz tratatzeko konpromisoa hartzen du, adina, sexua, etnia, identitatea, generoa, nazionalitatea, erlijioa, irtzi politikoa, maila ekonomikoa, egoera soziala, osasun-egoera edo beste edozein baldintza direla eta diskriminaziorik gabe.

■ **7. artikulua. BIZITZA ETA OSOTASUNA**

Pertsona orok du bizitzeko, osotasun fisiko, psikologiko, sozial eta espiritualerako, eta osasuna babestu eta sustatzeko eskubidea; eta erizainaren erantzukizuna da horiek babestea.

■ **8. artikulua. PRIBATUTASUNA**

Erizainak pertsonaren pribatutasuna errespetatzen duen ingurunea bermatu behar du zaintza-prozesuan zehar, gorputz-esposizioa eta eskubide hori urratzen duen beste edozein ekintza minimizatuz.

■ 9. artikulua. BABESA ETA EUSTE-NEURRIAK

Erizainaren ardura da pertsona zaintza-prozesuan zehar tratatu txar orotatik babestea, tratamendu desegokiak edo umiliagarriak eta tratatu txar fisiko edo psikologikoak barne. Praktika desegokien egoeretan, erregistratu eta berehalako nagusiari, dagokion erakundeari edo, hala badagokio, Elkargo Profesionalari jakinarazi behar zaio.

Erizainak kontuan izan behar du edozein neurri fisiko edo farmakologikok pertsonaren autonomia mugatzea dakarrela eta, beraz, haren duintasunaren, askatasunaren eta ongizatearen aurkako erasoak izan daitekeela. Hori dela eta, haren aplikazioa arretaz baloratu behar du asistentzia-taldeak, eta artatutako pertsonari edo familiari behar bezala jakinarazi ondoren; izan ere, ulertu behar da asistentzia-alternatiba guztiek huts egin dutenean bakarrik erabiliko dela. Horrela, beti azken baliabide gisa hartu behar da kontuan, salbuespenezkotasunaren, beharraren, proportzionaltasunaren, gutxieneko murrizketaren eta ahalik eta intentsitate eta denbora txikiaren printzipioei jarraituz; eta berriz ebaluatu eta kendu egin behar da arrisku-egoera konpondu denean.

Gainera, zaintza eta zainketak sustatu beharko dira, euspen fisiko edo farmakologikoaren ondorioz sor daitezkeen arriskuak saihesteko, eta behar bezala erregistratu beharko dira.

Erizainak bere ezagutzak eguneratu behar ditu hainbat erakunde ofizialek edo erakunde profesionalek argitaratutako jardunbide egokien giden, protokoloen eta murrizketei buruzko adostasun dokumentuen bidez, murrizketarik gabeko arreta sustatzeko.

■ 10. artikulua. AUTONOMIA

Erizainak pertsonaren autonomia errespetatu behar du bere bizitzako etapa guztietan bere zaintzarekin lotutako ekintzak erabakitzeko, egungo araudi-testuinguruaren barruan, eta horrek emandako arretaren kalitatean eraginik izan gabe.

■ **11. artikulua. DISKRIMINAZIO EZA**

Erizainak ez du balio-irizirik egin behar artatutako pertsonari buruz, ematen duen arreta baldintzatu baitezakete, berdintasun-, inpartzialtasun-, ekitate- eta objektibotasun-irizpideetan oinarrituta.

■ **12. artikulua. AHULGARRITASUNA**

Erizainak lehenetsua eman behar die osasun-egoera, egoera psikologikoa, soziala edo espirituala dela-eta kalteberatasun-arriskua duten pertsonari, haien testuingurua kontuan hartuta eta haien erabakiak errespetatuta.

■ **13. artikulua. KULTURALKI KONPETENTZIA DUEN ZAINTZA**

Erizainak kultura-aniztasuna aitortzen du, eta zaintzak ikuspegi holistiko eta integralarekin ematen ditu, pertsonen kultura-balioekiko, sinesmenekiko eta bizimoduekiko errespetuarekin eta enpatiarekin, etnozentrismoa saihestuz eta giza eskubideak errespetatuz kulturalki gaituak diren zaintzak ematean.

ASISTENTZIA-HARREMANA

■ **14. artikulua. HARREMANEAN KONFIANTZA IZATEA**

Erizainak pertsonari kalitatezko arreta eta zaintza eskaintzen dio, bai gizatiarra bai zientifikoa, errespetuan, konfiantzan, benetakotasunean eta enpatian oinarritutako harreman kliniko baten bidez. Esku-hartze bakoitzari esleitutako denbora erizainaren irizpide profesionalak zehaztuko du, eta hark pertsonaren beharrak kontuan hartu eta eraginkortasun eta efizientzia handiena bilatu beharko du bere jardunean.

■ **15. artikulua. DELIBERAZIOZKO HARREMANA**

Erizainak deliberaziozko harremana ezarri behar du, erabakiak partekatuta hartzeko prozesua ahalbidetuko duena, jarrera paternalistak saihestuz.

■ **16. artikulua. ZAINZA HUMANIZATUA**

Erizainak zaintzen humanizazioa sustatzen du, tratu indibidualizatua eta errespetuzkoa bermatuz, pertsonaren duintasunean eta bizi-kalitatean oinarritutako eredu holistiko baterantz bideratuta. Arreta jasotzen ari den pertsonaren balio eta printzipioen arabera, beharrezko baliabideak erabili behar dituzu osasuna sustatzeko, zaintzeko eta berreskuratzeko.

■ **17. artikulua. ZAINZA PARTEKATUAREN PLANGINTZA**

Erizainak modu aktiboan parte hartzen du arretaren plangintza partekatuan (PCA). Helburua pertsonaren osasun eta gaixotasun prozesu osoan zehar arreta integrala garatzea da, bere familia eta gizarte ingurunea barne. Beharrezkoa da pertsonaren harreman-autonomian eta bizi-historian oinarrituta, orainaldirako eta etorkizunerako erabakiak hartzeko aukera ematen duen harreman kliniko deliberatibo bat ezartzea.

Ezarritako lege-esparruaren barruan, erizainak bermatzen du artatutako pertsonen PCA eta aurretiazko erabakiak errespetatu eta betetzen direla.

■ **18. artikulua. ZAINZAREN ETIKA**

Erizainak zaintzaren etika bere praktikan txertatu behar du, batez ere ahultasun handiagoa duten egoeretan, errukiaren eta konpromisoaren bidez, giza gaitasun guztiak babesteko eta sustatzeko, pertsonen arteko harremanetan oinarritutako laguntza-harreman bat ezarriz.

■ **19. artikulua. GATAZKA ETIKO BATEN AURREKO JARDUKETA**

Erizainak bere jardun asistentzian sor daitezkeen gatazka etikoak identifikatzeko erantzukizuna du, tartean dauden balioak aztertzekoa eta gatazkan dauden ahalik eta balio gehien babestuko dituzten zaintza-alternatibak bilatzekoa, beharrezkoa izanez gero Etika Asistentzialeko Batzordearekin (EAB) kontsultatzeko aukera barne.

KOMUNIKAZIOA, INFORMAZIOA ETA BAIMEN INFORMATUA

■ **20. artikulua. KOMUNIKAZIOA**

Erizainak komunikazio aktibo eta eraginkorra ezarri behar du zaintzen dituen pertsonekin, konfiantzazko harreman kliniko baten esparruan.

Erizainak aktiboki entzuten du, mezua ulertzea eta bi norabideko komunikazioa bermatuz, pribatutasun eta intimitate giroa sustatuz eta konfidentzialtasuna babestuz.

■ **21. artikulua. ASISTENTZIARI BURUZKO INFORMAZIOA**

Erizainak zaintzen dituen pertsonen informatuak izateko duten eskubidea errespetatzen du, eta bere erabakiak askatasunez hartzea errazten du, intimitaterako eta osasun-egoerarekin lotutako datuen babeserako eskubidearen titular gisa aitortuz.

Erizainak ziurtatzen du pertsonak informazio egiazkoa, ulergarria, egokia eta garaizkoa jasotzen duela, bere adinera, gaitasunera eta hizkuntza- eta kultura-beharretara egokitua, gaitasun-esparruan emandako zaintzari eta teknikei buruz.

Informazio horren edukia beste profesional baten eskumenekoa denean, osasun-taldeko kide egokiari bidaliko zaio.

Erizainak pertsonari baimena eskatu behar dio erreferentzia gisa edo prozesuan laguntzeko konfiantzazko pertsonak informatzeko edo inplikatzeko.

■ **22. artikulua. BERRI TXARREN JAKINARAZPENA**

Erizainak beharrezko informazioa eta laguntza eman behar dio zaintzen ari den pertsonari, baldintza fisiko, psikologiko eta kognitibo onenak sustatuz, bere osasun egoera edo arazoa ulertu, eta proposatutako arreta edo tratamenduei buruz erabaki dezan.

Informazioa pertsonaren uneko beharretara egokituko da, batez ere berri txarrak komunikatzean, informazio kopurua eta mota pertsonaren asimilazio-gaitasunera egokituz, egia jasangarri bat sustatuz.

■ **23. artikulua. BAIMEN INFORMATUA**

Baimen informatua komunikazio-prozesu gisa ezartzen da, lege-betekizun izateaz gain; historia klinikoan jasota geratu behar du, eta inola ere ez da neurri hertsatzaileen bidez lortu behar.

Erizainak beti lortzen du zaintzen ari den pertsonaren ahozko, libre eta borondatezko baimena, jarraitu beharreko prozeduraren berri eman ondoren. Era berean, informazioa ulertzeko eta erabakiak hartzeko gaitasuna ebaluatzeko betebeharra du, baimen informatua bermatzeko, egokitzapenak behar dituzten egoerei arreta berezia jarriz.

Pertsonaren osasunean eragin negatibo nabarmen eta aurreikus daitekeen arrisku nabarmena dagoenean, baimena idatziz lortu beharko da.

Indarrean dagoen legeriak ezarritako mugen barruan ez da baimen informatua beharko.

■ **24. artikulua. ADINGABEENTZAKO INFORMAZIOA**

Erizainak kontuan hartuko ditu osasun-arloan adin nagusitasuna eta adingabea zaintza-ekintzei buruzko erabakiak hartzeko gai dela uste den unea, indarrean dagoen legeriaren arabera, zaintza-taldearekin batera heldutasun-maila (adingabe heldua) ebaluatuz.

Adingabe guztiak aukera izango dute beren zaintzari eragiten dioten erabakietan parte hartzeko, beren adinaren eta ulermenaren arabera. Osasunerako arrisku larriak dituzten prozeduren kasuetan, erizainak beti gurasoei edo tutoreei jakinarazteko betebeharra du haien baimena lortzeko.

Gurasoek edo tutoreek hartutako erabakia adingabearen interesen aurkakoa dela uste duenean, zaintza-taldeari edo eskumena duen agintaritzak judizialari jakinaraziko dio hori, adingabearen interes gorenak lehenetsiz.

Erabakiak hartzerakoan gatazkak izanez gero, Etika Klinikoaren/Bioetikako Batzordearekin (CEA) kontsultatzea kontuan hartu beharko litzateke.

■ **25. artikulua. EGITEZKO EZINTASUNEN EGOERAN DAGOEN PERTSONA**

Pertsona batek informazioa edo egoera ulertzeko, erabakitzeko edo baliozko baimena emateko zailtasunak dituenean, erizainak haren ordezkariarekin edo laguntza-pertsonarekin komunikatu behar du, bai eta, hala badagokio, egitatezko zaintzaileekin edo sendatzaileekin ere. Hala ere, beti saiatuko da informazioa pertsonen ulermengaitasunetara egokitutako moduan ematen.

Erizainak historia klinikoan jasotako nahiak kontuan hartu behar ditu. Erizainaren erantzukizuna izango da jakitea pertsonak aurretiazko borondateak edo aldez aurreko jarraibideak adierazi dituen, eta, hala badagokio, horien berri ematea asistentzia-talde osoari, dokumentuan jasotako jarraibideak errespetatu daitezzen.

Aurretik adierazitako borondateak ez direla betetzen ikusten bada, erizainak diziplina anitzeko taldeari interpelatu behar dio, edo Etika Asistentzialeko Batzordearekin (EAB) kontsultatu. Hala ez bada, zure nagusiari, erakundeari edo dagokion organoari jakinarazi beharko diozu, artatzen ari den pertsonaren nahiak bermatzeko.

■ **26. artikulua. PERTSONAK INFORMAZIOA JASOTZEARI UKO EGITEA**

Erizainak zaintzen ari den pertsonaren informatua ez jasotzeko erabakia errespetatu behar du, eta uko hori historia klinikoan erregistratu behar du indarrean dagoen legeriaren arabera, baita informazioa norekin eta zer neurritan partekatu erabakitzea ere.

■ **27. artikulua. TRATAMENDUAREN UKO EGITEA**

Pertsona orok du eskubidea erizainak proposatutako proba diagnostikoak, arreta edo tratamenduak osorik edo zati batean ukatzeko, prozesu deliberatibo baten ondoren, eta prozesu horrek ulermena barne hartzen du libreki erabaki ahal izateko informazio egiazkoa eta egokia jaso ondoren.

Inola ere ez da ukapen hori diskriminazioaren, pertsonaren abandonuaren edo arretaren prestazioa murrizketaren menpe egongo. Erizainak alternatibak eskaini behar ditu, arreta egoera horietara egokitu eta prozesu osoa historia klinikoan erregistratu.

KONFIDENTZIALTASUNA ETA SEKRETU PROFESIONALA

■ **28. artikulua. KONFIDENTZIALTASUNA**

Erizainak zaintzen ari den pertsonaren konfidentzialtasuna mantendu behar du zaintza-prozesu osoan zehar, informazioaren pribatutasuna eta nahi gabeko esposizio posibleen aurkako babesa bermatzeko, baita heriotzaren ondoren ere.

■ **29. artikulua. SEKRETU PROFESIONALA**

Erizaina behartuta dago bere jardun profesionalean lortutako informazioa isilpean gordetzera, artatutako pertsonaren konfidentzialtasuna babestuz. Indarrean dagoen legeriaren arabera, sekretu profesionalaren mugen barruan bakarrik zabalduko du informazioa; kasu horretan, behar-beharrezkoa den informazioa bakarrik zabalduko du.

Erizainak zaintzen ari den pertsonari sekretu profesionalaren mugen berri ematen dio eta ez du hirugarrenei edo ondasun publiko bati kalte egin diezaiokeen konpromisorik hartzen.

HISTORIA KLINIKOA

■ **30. artikulua. HISTORIA KLINIKOAREN ERREGISTROA ETA DOKUMENTAZIOA**

Erizainak objektiboki, zehaztasunez eta osorik erregistratu behar ditu egindako arreta eta prozedura guztiak, osasun-laguntzaren jarraitutasuna errazteko, eta jasotako informazioaren konfidentzialtasuna eta pribatutasuna bermatu.

Erizaintzako zaintzaren txostenaren dokumentu klinikoak, indarreko legeriaren arabera, egiazkoak eta benetakoak izan behar dira, eta artatutako pertsonari edo baimendutako pertsonari bakarrik eman behar zaizkie.

■ **31. artikulua. HISTORIA KLINIKORAKO SARBIDEA**

Informaziora sistema informatikoen bidez sartzean, erizaina bere pasahitz pertsonalen erabileraren arduraduna da; pasahitzak aldian-aldian berritu behar ditu, bai eta saioak itxi ere, hirugarrenek sarbiderik izan ez dezaten. Segurtasun-gorabeherak edo konfidentzialtasunaren urraketak gertatuz gero, beharrezko neurriak hartu behar dira arriskuak minimizatzeko eta egoera zuzentzeko.

Historia klinikoetarako sarbidea bakarrik justifikatuta dago aldeztatik baimendutako harreman kliniko edo ikerketa-harreman bat badago, edo legeak aurreikusitako beste edozein arrazoiengatik.

Erizaina eta praktika

3. ERIZAINA ETA PRAKTIKA

BIZITZAREN HASIERAN ZAINZA: SEXUALITATEA ETA UGALKETA

■ **32. artikulua. SEXU ETA GENERO ANIZTASUNERAKO ARRETA INTEGRALA**

Erizainak sexu biologikoaren eragina ulertu behar du eta generoaren berezitasunak osasunean eta gaixotasunean kontuan hartu behar ditu, pertsonak errespetatuz beren genero identitatearen eta sexu orientazioaren definizioan banaka, eta ingurune seguru bat sortuz, diskriminaziorik edo estigmatizaziorik gabekoa.

■ **33. artikulua. SEXUALITATEARI MODU POSITIBOAN HELTZEA**

Erizainak sexualitatearen bizipen positiboa eta errespetuzkoa sustatu behar du. Sexu- eta ugalketa-osasuna sustatzen parte hartzen du, sexu-transmisiozko infekzioen eta nahi gabeko edo planifikatu gabeko haurdunaldien prebentzioan, baita lotutako gaixotasunen detekzio eta tratamendu goiztiarreen ere.

Erizainak arreta integrala eta kalitatezkoa eman behar du, alderdi fisikoak, emozionalak, psikosozialak eta espiritualak barne hartzen dituena, biztanleria sexu-harreman seguruen praktiken, antisorgailu-metodoen eta familia-plangintzaren inguruan heziz.

■ **34. artikulua. SEXU- ETA UGALKETA-ESKUBIDEAK ERRESPETATZEA**

Erizainak zaintzen dituen pertsonen sexu- eta ugalketa-eskubideak errespetatu behar ditu, arreta onena jasotzeko aukera bermatuz.

■ **35. artikulua. LAGUNTZA BIDEZKO UGALKETA**

Laguntza bidezko ugalketan ari den erizainak, laguntza-taldeko kide gisa,

tratamendu-aukerei buruzko informazio zehatza eman behar du, eta erabakiak hartzeko prozesuan parte hartu behar du, laguntza osoa emanaz eta indarrean dagoen araudia errespetatuz.

■ **36. artikulua. AHOLKULARITZA GENETIKOA**

Erizainak aukera genetikoei buruzko ebidentzian oinarritutako informazioa eman behar du, eta kontzepzio aurreko edo jaio aurreko probak zuzen eta errespetuz egin behar ditu. Praktika arduragabeak ikusten badira, agintari eskudunei jakinarazi behar zaie, helburu terapeutikorik ez duen edozein manipulazio genetiko saihestuz. Indarrean dagoen legediaren arabera, ez du giza klonazioan edo enbrioi esperimentalen sorkuntzan parte hartu behar.

■ **37. artikulua. ZAINZA OBSTETRIKOAK**

Erizainak ikusmolde aurreko aholkularitza eta arreta eman behar ditu arrisku-faktoreak identifikatzeko eta konplikaziorik gabeko haurdunaldia errazteko, jaiotzarako eta hazkuntzarako prestakuntza genero-ikuspegiarekin eskainiz. Kalitatezko arreta obstetrikoa eman behar du, eskuragarri dagoen ebidentzia onenean oinarrituta, eta haurdunaldiaren, erditzearen eta erditze osteko esperientzia positiboa sustatzen duena emakumeentzat, bikoteentzat eta familientzat, arreta berezia jarriz talde ahulenei.

Erizainak erne egon behar du eta arduradun nagusiei edo agintari eskudunei jakinarazi behar die ugalketa-prozesuan, erditzean eta jaiotzean emakumeen edo jaioberrien eskubideak urratzen dituzten egoerak.

■ **38. artikulua. HERIOTZA ETA DOLU PERINATALA**

Haurdunaldian edo erditze osteko edo erditze inguruko aldian seme edo alaba bat hiltzen bada, erizainak modu koordinatuan lan egin behar du zaintza-taldearekin informazio egiazkoa, zintzoa eta kulturari egokitua eskaintzeko, emakumeek, bikoteek eta familiekin prozesuaren etapa bakoitzean erabakiak hartu ahal izan ditzaten eta haien lehentasunak errespetatuz.

Erizainak ongizate- eta erosotasun-mailarik handiena mantentzen dela zaindu behar du, bai eta jaio gabeko hauraren gorputza errespetuz tratatzen dela ere; horretarako, dolu perinatala laguntza-harreman baten bidez landuko du, etengabeko akonpainamendua eta babesa eskainiz, emozioak adieraztea erraztuz eta sufrimendua areagotu dezaketen iruzkinak edo jarrerak saihestuz.

Arrisku-faktoreak identifikatu behar ditu dolu konplikatua eta, egokia bada, dolu patologikoa saihesteko. Beharrezkoa bada, emakumeen edo familien zaintzarako osasun mentaleko zerbitzuekin koordinazioa ezarri beharko litzateke.

■ **39. artikulua. ARRETA HAURDUNALDIA BORONDATEZ ETETEAN**

Haurdunaldia borondatez etetea, erizainak informazio osoa eta egiazkoa eman behar du, indarrean dagoen legediaren arabera, eta giro segurua eta arreta egokia bermatu behar ditu.

Erizainak emakumearen banakako erabaki askea errespetatu eta kalitatezko laguntza eta arreta eman behar dio. Beharrezkoa bada, dolu perinatalaren arretarako laguntza psikologikoko zerbitzuetarako sarbidea erraztu beharko litzateke.

■ **40. artikulua. EMAKUMEENGANAKO INDARKERIAREN ARRETA**

Erizainak erabakitasunez jardun behar du emakume izateagatik emakumeei egiten zaizkien indarkeria mota ugarien aurrean, hala nola, sexu-erasoak, sexu- edo ugalketa-esplotaziorako emakumeen salerosketa, behartutako ezkontzak eta emakumeen genitalen mutilazioa, gainerako laguntza-taldearekin lankidetzan eta ezarritako protokoloei jarraituz.

Genero-indarkeriaren aurrean, erizainak emakumeen eta, hala badagokio, seme-alaben prebentzioan, detekzioan, tratamenduan eta sendabidean esku hartu behar du. Genero-indarkeriaren aurrean, erizainak emakumeen eta, hala badagokio, seme-alaben prebentzioan, detekzioan, tratamenduan eta sendabidean esku hartu behar du.

HAUR ETA NERABEENTZAKO ARRETA

■ **41. artikulua. FAMILIA UNITATEAREN ZAINZA**

Erizainak familiaren osasuna eta ongizatea sustatzen ditu, pertsonak haurtzaroan eta nerabezaroan babestuta eta zainduta daudela ziurtatuz, osasuntsu eta duintasunez haz daitezen.

■ **42. artikulua. JAIORRIENTZAKO ARRETA**

Erizainak azalaren eta azalaren arteko kontaktu goiztiarra eta edoskitze naturala sustatu behar ditu, amak adierazitako lehentasunen arabera, bai eta gurasoek edo haiek eskuordetutako pertsonak jaiorriari edozein asistentzia-eremutan etengabeko laguntza ematea ere. Halaber, gurasoei edo tutoreei jaiorrien zaintzari buruzko informazioa eman behar die.

■ **43. artikulua. HAURREN ZAINZA**

Erizainak, bere lanaren bidez eta bere eskumenen barruan, lankidetzan aritu behar du haur guztiek osasun-hezkuntza eta beharrezko prebentzio-, sendatze- eta osasun-mantentze-arreta jaso dezaten.

■ **44. artikulua. ADINGABEENTZAKO ARRETA**

Erizainak erabat inplikatu behar du zaintzen dituen adingabeen ongizatean, haien zaintzapean dagoen familia, tutoreak edo familia-bizileku unitatea lagunduz. Zaintzak behar fisiko, emozional, espiritual eta sozialetara egokitzeaz arduratzen da, beste profesional batzuekin koordinatuta lan eginez arreta integrala bermatzeko.

■ **45. artikulua. NERABEENTZAKO ARRETA**

Erizainek, batez ere eskola-ingurunean, funtsezko zeregina dute bizimodu osasungarriak sustatzeko nerabezeroan ongizate orokorrean laguntzeko.

Erizainak nerabeen osasun fisiko, mental, sozial eta espiritualari aurre egiten dioten prebentziozko eta laguntzako esku-hartzeak eman behar ditu, beren kezkek eta emozioak adierazteko espazio seguru bat erraztuz, eta arrisku-jokabideen aurrean erne egonez.

■ **46. artikulua. HAURTZAROAN ETA NERABEZAROAN INDARKERIAREN ARRETA**

Erizainak haurren eta nerabeen aurkako indarkeria goiz detektatu behar du, haurren tratu txarren edo utzikeriaren zantzuak antzemanaz, eta arriskuan dauden adingabeak babesteko ezarritako protokoloak jarraituz, beste profesional eta erakunde batzuekin lankidetzan arituz egoera hau agintari eskudunen jakinaren gainean jartzeko.

DESGAITASUNA DUTEN PERTSONENTZAKO ARRETA

■ **47. artikulua. DESGAITASUNA DUTEN PERTSONENTZAKO ZAINZA**

Erizainak bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak erabili behar ditu desgaitasuna duten pertsonak gizartean integratzen laguntzeko eta pertsona horien autozainketa eta erabakietan parte hartzea sustatzeko. Era berean, haien bizi-kalitatea sustatu eta zaintzan desberdintasun edo diskriminazio posibleen kausa posibleak identifikatu eta saihestu behar ditu.

■ **48. artikulua. IRISGARRITASUNA ETA EGOKITZAPENA**

Erizainak informazio-prozedurak eta -materialak pertsona bakoitzaren behar espezifikotara egokitu behar ditu, haien gaitasunak eta zailtasunak kontuan hartuta. Era berean, osasun-esparru guztietan irisgarritasuna bermatu behar du.

■ **49. artikulua. INKLUSIOA ETA SENTSIBILIZAZIOA**

Erizainak oztopoak ezabatzeko eta desgaitasunagatiko diskriminazioa saihesteko lan egin behar du, osasun-zerbitzuak ematean bidezko eta bidezko tratua sustatuz. Gainera, osasun-langileen eta gizartearen artean, oro har, kontzientziakoa piztu beharko luke desgaitasuna duten pertsonen aniztasuna eta berezitasuna aitortzearen eta errespetatzearen garrantziaz.

OSASUN MENTALEKO ARAZOAK DITUEN PERTSONARI ARRETA EMATEA

■ **50. artikulua. ZAINZA INTEGRALA ETA ERABAKIAK HARTZEA**

Erizainak buruko osasun arazoak dituzten pertsonentzako arreta integrala sustatzen du, haien gizarte integrazioa eta komunitateko parte-hartzea hobetuz. Ez luke haien gaitasun falta aldeaz aurretik suposatu behar, baizik eta autonomia eta erabakiak partekatzea bultzatu.

Erizainak kasu bakoitzean beharrezkoa eta posible den laguntza-maila ematen du, pertsonaren autonomia eta bizi-kalitatea errazteko. Estigmatizazioa saihestu behar da eta zaintza-taldearekin lankidetzak-lana sustatu.

KRONIKOTASUN-EGOERAN DAGOEN PERTSONARI ARRETA

■ **51. artikulua. ZAINZA TRANTSIZIOAK**

Erizainak egoera kroniko batean dagoen pertsonari etengabeko arreta eskaintzen dio, haren ongizate fisiko, emozional, sozial eta espiritualean oinarrituta, osasun/gaixotasun trantsizioetan oinarrituta. Arretaren jarraitutasuna bermatzeko eta konplikazioak saihesteko transferentzia seguruak eta puntualak ezarri behar ditu.

■ **52. artikulua. AUTOZAINKETA ETA TRATAMENDUARI ATXIKITZEA**

Erizainak osasun-heziketa, autozainketa eta gaixotasunen kudeaketa egokia sustatu behar ditu, tratamenduarekiko atxikimendua sustatuz eta bizi-kalitatea hobetuz. Era berean, arreta beste osasun-profesionalekin koordinatu behar duzu, profesionalen arteko arreta eta jarraipen egokia bermatuz.

ZAHARTZE-PROZESUAN DAGOEN PERTSONARI ARRETA EMATEA

■ **53. artikulua. ZAINZA GERIATRIKOAK**

Erizainak autonomia eta zahartze aktiboa sustatu behar ditu, eta adineko pertsonaren ahultasuna eta mendekotasuna prebenitu, edadismoa eta paternalismoa saihestuz, osasun-hezkuntzako ekintzen bidez. Gainera, adineko pertsonari arreta integrala eskaini behar die, bai osasuntsuei bai gaixoei, haien independentzia eta autozainketa sustatuz bizi-kalitatea hobetzeko, zahartzaroaren berezitasunak eta erronkak kontuan hartuta eta erabakiak hartzeko gaitasunik ezaren presuntzioa saihestuz.

■ **54. artikulua. ZAHARTZE OSASUNTSUA SUSTATZEA**

Erizainek adineko pertsonari eta haien inguruneari zuzendutako osasuna prebenitzeko eta sustatzeko sektore- eta lanbide-arteke jardueretan parte hartu beharko lukete, zahartze aktibo eta osasuntsua sustatzeko.

■ **55. artikulua. ADINEKOEN AURKAKO TRATU TXARREN AURREKO ARRETA**

Erizainak arduraz jokatu behar du adineko pertsonen aurkako diskriminazio mota guztien aurka, batez ere adinaren aldeko diskriminazioaren eta tratu txarren aurka, edozein formatan eta posible diren arlo guztietan.

Dagokion agintarien aurrean jakinarazi behar du jasota dagoen edozein kasu, eta dagokion elkargo profesionalaren aurrean jakinarazi behar du beste osasun-profesional baten diskriminazio- edo tratu txar-ekintza oro.

■ **56. artikulua. ARRETA SOZIOSANITARIOA (ASISTENTZIAREN KOORDINAZIOA)**

Erizainak aktiboki lagundu behar du zaintzaren jarraitutasunean, zaintza-maila desberdinen arteko koordinazioa sustatuz, publikoaren eta pribatuaren artean, eta bereziki zaharren egoitzetan lan egiten duten profesionalak barne hartuz.

BIZITZAREN AMAIERAKO ZAINKETAK

■ **57. artikulua. ERABAKIAK ETA AURRETIAZKO BORONDATEAK ERRESPETATZEA**

Erizainak alde zuzeneko jarraibideen prestaketa sustatu beharko luke, osasun-taldearekin estuki lan eginez.

Erizainak, zaintza-taldeko kide gisa, aurrerapen-jarraibideen berri izan behar du, pertsonaren lehentasunak eta balioak betetzen direla ziurtatzeko, zuzenean, ordezkari baten bidez edo aurrerapen-jarraibideen dokumentu batean adierazita, betiere legearen eta bere eskumen-eremuaren barruan.

■ **58. artikulua. ZAINKETA ARINGARRIAK**

Erizainak zaintzen ari den pertsonari eta haren familiari bizitzaren amaierako prozesuan arreta onena bermatu behar die, zaintza aringarriak eskainiz sufrimendu fisikoa, psikologikoa, soziala eta espirituala arintzeko. Era berean, erabaki partekatuak hartzea sustatu eta haien nahi eta balio indibidualak errespetatzea bermatu beharko luke, erosotasun handiena bilatuz. Horretarako, erizainak zaintza aringarrien ikuspegiaren zeharkako izaera bere egin eta norbanakoarentzako arreta integrala sustatu behar du.

■ **59. artikulua. HILTZEKO PROZESUAN LAGUNTZEA**

Erizainak lagundu egin behar die artatutako pertsonari eta haren familiari heriotza-prozesuan, erosotasuna eta ongizatea bilatuz, laguntza emozionala eta espirituala emanez, sinesmenak eta balioak errespetatuz, heriotza onaren bere idealaren arabera hilko dela ziurtatzeko, indarrean dagoen legediaren esparruan.

Erizainak, zainketen zati gisa, familiari heriotza-prozesuan laguntzea erraztu behar du. Laguntza honek diagnostiko fasetik hasi eta agurra eta ondorengo dolua arte dena hartzen du barne.

■ **60. artikulua. BIZITZAREN AMAIERAN ERABAKI KLINIKOAK HARTZEN PARTE HARTZEA**

Erizainak, gainerako laguntza-taldearekin batera, bizitzaren amaierari buruzko erabaki klinikoak hartzen parte hartu eta deliberatu behar du. Horretarako, bizi-euskarriko tratamenduaren egokitasunari edo mugatzeari, tratamenduari uko egiteari, organoak edo ehunak emateari, sedazio aringarriari eta eutanasiari buruzko balorazio profesionala eman behar du, betiere artatutako pertsonaren balioak eta nahiak errespetatuz.

Erizainak uko egin behar dio tratamendu eta prozedura praktikoak aplikatzeari, egoskorberia terapeutikoa saihesteko.

ORGANOAK ETA EHUNAK EMATEA ETA TRANSPLANTATZEA

■ **61. artikulua. DOHAINTZA BULTZATZEA**

Erizainak aktiboki sustatu behar du organoak eta ehunak ematea, emailearen konfidentzialtasuna zainduz eta inplikaturako pertsonen gaineko edozein hertsapen edo balio-irritzi saihestuz. Honako printzipio hauek betetzen direla zaindu behar du: doakotasuna, borondatezkotasuna, altruismoa, ez merkaturatzea, kalitatea ebaluatzeko eta kontrolatzeko sistemak ezartzea, eta erauzketa- eta transplante-prozesuan bidezko esleipena egitea.

■ **62. artikulua. ERANTZUKIZUNAK DOHAINTZAN**

Erizainak, diziplina anitzeko taldearen barruan, transplantearen arriskuei eta onurei buruzko informazio argia eman behar die emaileari, hartzaileri eta senideei.

Emailearen heriotza egiaztatzen parte hartu behar du, estandar zientifikoaren arabera. Organoen erauzketa ebaluatuz gero, ezarritako prozedurei jarraitu behar die, aurretiazko jarraibideen dokumentu bat dagoela ziurtatuz edo, hala badagokio, senideen onarpena ziurtatuz eta doluari laguntzea eta aurre egitea erraztuz.

■ **63. artikulua. EMAILE BIZIDUNA**

Erizainak emailearentzako arriskuaren eta hartzailarentzako onuraren arteko oreka egokia bermatu behar du, adostutako protokoloak jarraituz.

Erizainak bermatu behar du hertsadurarik ez dagoela, eta dohaintza-emailearen eta hartzailaren arteko edozein irabazi-egoera salatu behar du. Gainera, ziurtatu behar duzu emandako informazioa objektiboa, argia eta pertsonarentzat ulergarria dela.

Prozedura egokia egin behar da, nahitaezko Etika Klinikoko/Bioetikako Batzordearen (CEA) berrespen edo baimenarekin, esku-hartzea baino lehen.

■ **64. artikulua. ORGANOAK ETA EHUNAK ESLEITZEKO PROZESUAN PARTE HARTZEA**

Erizainak, bere eskumenen esparruan, organoak eta ehunak esleitzeko prozesua indarrean dagoen araudiaren eta legeriaren arabera gauzatzen dela bermatu behar du, ekitatea, justizia eta diskriminaziorik eza ziurtatuz, eta dagozkion faktore klinikoak eta sozialak kontuan hartuz.

KONTZIENTZIA ERAGOZPENA

■ 65. artikulua. KONTZIENTZIA-ERAGOZPENERAKO ESKUBIDEA

Erizainak kontzientzia eragozpenerako eskubidea erabil dezake, indarreko araudian ezarritako legezko agindu eta zehaztapenen barruan, kontzientzia moralaren arrazoiengatik soilik. Erizainak bere erabakia argi eta garbi adierazi behar du kasu bakoitzean, eta ez da diskriminatuko eskubide hori erabiltzeagatik.

■ 66. artikulua. KONTZIENTZIA-OBJEKZIOAREN ARIKETA

Kontzientzia-objekziorako eskubidea oinarri etiko, moral edo erlijiosoetan oinarritu behar da, eta erabaki indibiduala eta pribatua izango da; izan ere, eskubide hori aplikatzeak kalte larria egiten dio kontzientziari, eta lege orokorraren salbuespena nahi du. Ezin da objekzio kolektiborik onartu.

Kontzientzia-objekzioak berekin dakar egoera kliniko jakin batzuk egiteari edo horietan parte hartzeari uko egitea, baina ezin du inoiz pertsona baztertu. Errekurtsoa ekintza zehatzean oinarritzen da, eta ez hura eskatzen duen pertsonan.

Kontzientzia-objekzioa gauzatzeko, koherentzia profesionala behar da, eta, beraz, bere burua osasun publikoaren eremuan objektibotzat jotzen duen erizaina ere hala izango da eremu pribatuan.

Kontzientzia-objekzioak aurreratua izan behar du, eta asistentzia-prozesuari dagokionez erabatekoa edo partziala izan daiteke, baita gerora sortutako objekzioa ere. Erizainak idatziz jakinarazi behar du objektua dela, indarrean dagoen araudiaren arabera, asistentzia-prozesuak eraginik izan ez dezan eta eskualdaketa profesional egokia egin dadin. Zalantzarik izanez gero, garrantzitsua da elkargo profesionaletan aholkularitza bilatzea.

Erizainak artatzen ari den pertsonari jakinarazi behar dio kontzientzia-eragozlea dela eskatutako ekintzan parte hartzea eragozten dion arrazoi gisa. Hala ere, beharrezkoak diren beste zaintza eta prozedura guztiak eman behar dituzu, aurretik edo ondoren, pertsona eta haren ingurunea abandonatu gabe.

■ **67. artikulua. KONTZIENTZIA ERAGOZPENAREN MUGAK**

Erizainak ezin du eskubide hau erabili zaintzen ari den pertsonaren bizitza arriskuan jartzen duten premiazko edo larrialdiko egoeretan.

Erizaina eta lanbidea

4. ERIZAINA ETA LANBIDEA

EBIDENTZIAN OINARRITUTAKO IKERKETA ETA ZAINITZA

■ **68. artikulua. IKERKETA**

Erizainak diziplinaren aurrerapenean lagundu behar du ikerketa zorrotz, etiko eta egokiaren bidez, egungo araudia errespetatuz. Bere lana pertsonen zaintza eta osasuna hobetzera bideratu behar da, emaitzen zabalkundea sustatuz. Ezinbestekoa da parte-hartzaileen segurtasuna eta babesa bermatzea, estandar etiko eta arautzaileen arabera, osotasun zientifikoa bermatuz.

Erizainak beti lortu behar du parte-hartzaileen baimen egokia, anonimotasuna eta konfidentzialtasuna mantenduz, indarreko legeriaren arabera, haien datuak modu legitimoan biltzeko, erabiltzeko, sartzeko, transmititzeko, gordetzeko eta dibulgatzeko orduan.

■ **69. artikulua. EBIDENTZIA ZIENTIFIKOA APLIKATZEA**

Erizainak lex artisak unean-unean eskatzen dituen ezagutza eta trebetasun zientifikoak izan behar ditu, eta eguneratuta egon behar du eskura dagoen ebidentzia zientifikoan oinarritutako zainketen arloko aurrerapenei eta praktika onenei dagokienez.

ERABAKIAK HARTZEA ETA ERANTZUKIZUNA

■ **70. artikulua. ERANTZUKIZUNA**

Erizaina da bere erabaki, ekintza edo ez-egiteen erantzule, eta horien ondorioak bere gain hartzen ditu. Egoera irregularretan, beharrezko neurriak hartu behar dituzu balizko kalteak saihesteko edo gutxitzeko, gardentasunez eta etika profesionalarekin jokatzuz.

■ **71. artikulua. ERABAKIETAN HERTSAPENA**

Erizainak bere printzipio etiko eta deontologikoen aurka doazen jardueretan parte hartzea saihestu behar du, zaintzen ari den pertsonari ematen zaion arretaren kalitatea arriskuan jar dezaketenetan, eta bere ezagutzak edo trebetasunak erabili edo manipulatzeko helburuarekin egiten den edozein presio mota baztertu behar du. Kasu horretan, Elkargo Profesionalari jakinarazi beharko dio, eta, hala badagokio, eskumena duen agintaritzari.

■ **72. artikulua. INTERES GATAZKA**

Erizainak erabakiak hartzerakoan bere objektibotasunari eta inpartzialtasunari eragin diezaiokeen edozein interes-gatazka saihestu behar du, beti ere zaintzen ari den pertsonaren onurarik handiena lehenetsiz. Interes-gatazkaren bat izanez gero, gatazka hori deklaratu eta haren ondorioak arindu edo ezabatu behar ditu.

■ **73. artikulua. ZEREGINAK ESQUORDETZEA**

Erizainak ez die osasun-taldeko beste kide bati edo senideei eskuordetu behar berarentzat egokiak diren eta besteek, objektiboki, behar bezala prestatuta ez dauden funtzioak. Ez dute beren eskumen-eremutik kanpoko erantzukizunik onartu behar, salbuespenezko egoeretan izan ezik, eta beti arretaren kalitatea bermatuz.

■ **74. artikulua. LANEKO INTRUSISMOA**

Erizainak betebeharra du erizain ez izan arren erizain gisa jarduten duen edonor elkargo profesionalari salatzeko, baita bere eginkizunak betetzeko gaitasun egokiak ez dituen edonor ere.

■ **75. artikulua. BOTIKAK ETA OSASUN-PRODUKTUAK BANATZEKO AGINDUA**

Erizainak, behar bezala egiaztatuta, autonomia du sendagaiak eta osasun-produktuak agindu, erabili eta baimentzeko, indarrean dagoen legediaren arabera. Deontologiaren aurkakoa da onurak onartzea medikamentuak eta osasun-produktuak agindu, erabili eta emateko baimena ematearen truke, eta kalitate- eta segurtasun-estandarren arabera jokatu behar da.

PAZIENTEAREN SEGURTASUNA

■ **76. artikulua. GERTAERA ETA GERTAERA KALTEGARRIAK**

Erizainak beharrezko neurri guztiak hartu behar ditu gorabeherak eta gertaera kaltegarriak saihesteko, ezarritako arau eta protokoloei jarraituz. Gertatzekotan, jakinarazi egin behar du, gertaera erregistratu eta eragindako kalteak minimizatu. Deontologiaren aurkakoa da akatsa ezkutatzea, pazientearen segurtasunaren eta kalitate-sistemen hobekuntzaren kaltetan.

■ **77. artikulua. ARRISKUAREN KUDEAKETA**

Erizainak aktiboki parte hartu behar du zainketen prestazioan eta lan-ingurunean arriskuak identifikatzen, kudeatzen eta ebaluatzen, arrisku horiek ezabatzeko edo murrizteko neurriak proposatuz eta zaintzaren segurtasun-, kalitate- eta bikaintasun-kultura sustatzen duten estrategiak ezarriz.

PRESTAKUNTZA ETA IRAKASKUNTZA

■ **78. artikulua. ETENGABEKO PRESTAKUNTZA**

Erizainak eskubidea eta betebeharra du bere gaitasunak eguneratzeko karrera profesionalean, ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak barne, etengabeko prestakuntzaren bidez, eta irakaskuntza- eta zientzia-jardueretan parte hartuz.

■ **79. artikulua. IRAKASLE FUNTZIOA**

Erizainak, bere irakaskuntza-eginkizunean, irakaskuntza-ikaskuntza prozesua eskuragarri dagoen ebidentzia onenean oinarritu behar du, erizaintzako lanbidearen ezagutza teknikoak, trebetasunak eta balioak transmitituz. Ingurune inklusibo eta segurua sortu behar du, prestakuntza aniztasunera egokituz, osotasun akademikoa eta zientifikoa sustatuz, eta edozein plagio edo iruzur akademiko mota saihestuz.

■ **80. artikulua. MENTORIA**

Erizainak mentoriarolak hartu behar ditu bere gain, ezagutzak eta esperientziak beste profesional batzuekin partekatuz eta ikasleari orientazioa eta laguntza emanez bere karrera profesionalean zehar. Erizainek etorkizuneko belaunaldi profesionalen hazkundera lagundu behar dute.

■ **81. artikulua. IKASKETA-PLANAK DISEINATZEA**

Erizainak ikasketa-planen diseinuan parte hartu behar du, etikan, bioetikan, deontologian eta osasun-legerian prestakuntza espezifikoa barne, praktika klinikoan erabaki egokienak, errespetuzkoenak eta zuhurrenak hartzeko.

■ **82. artikulua. IKASLEAK**

Erizainak balio profesionalen ezagutzan eta kode honen arau etikoen praktikan sustatu eta sensibilizatu behar du erizaintzako ikaslea, balio etikoek gidatutako erabakiak hartzeko trebetasunak eskura ditzaten. Ikasleekin harreman adeitsu eta errespetuzkoa mantendu behar du haien ikaskuntza-prozesu osoan zehar.

Erizainak ikasle arduraduna zaintzen ari den pertsonari aurkeztu behar dio, eta hark arreta ukatu ahal izango dio, horrek arretaren kalitatea gutxitu gabe. Bere gainbegiratzepan dauden ikasleek egiten dituzten zaintza eta teknikak erizainaren ardura dira, eta hark ondoeza ahalik eta txikiena izan behar du eta zaintzen ari den pertsonaren intimitatea babestu.

TALDE LANA

■ **83. artikulua. LAN-INGURUNEA ETA LANBIDE ARTEKO LANKIDETZA**

Erizainak lankidetzarako lan-ingurunea sustatu behar du, zainketen kalitatea eta arretaren segurtasuna bermatzeko, eta profesionalen arteko ikuspegia sustatu behar du horien plangintzan eta koordinazioan. Taldekide bakoitzaren ekarpenak, bere espezializazio-arloan, aitortu eta errespetatu behar dira.

Erizainak lantokian jazarpen egoerak salatzeko betebeharra du, ezarritako protokoloen arabera.

■ **84. artikulua. KOMUNIKAZIO ERAGINKORRA**

Erizainak komunikazio irekia, argia eta errespetuzkoa bermatu behar du, taldearen barruan konfiantzazko giroa sustatuz. Partekatutako informazioa garaiz eman behar da, eta zaintzen diren pertsonen pribatutasuna eta konfidentzialtasuna bermatu behar dira.

■ **85. artikulua. EBALUAZIOA ETA ETENGABEKO HOBEKUNTZA**

Erizainak bere jardunaren eta taldearen etengabeko ebaluazioan parte hartzen du, hobetzeko arloak identifikatuz eta kalitatezko arreta bermatzeko ekintza zuzentzaileak sartuz. Taldeko kide baten esku-hartzeak edo ez-egiteak artatutako pertsonari arriskua dakarkiola hautematen badu, dagokion instantziei jakinarazi behar die.

LANKIDETZA ETA HONDAMENDIAK

■ **86. artikulua. HONDAMENDIETAN ESKU HARTZEA**

Erizainak hondamendiak planifikatzen, prestatzen eta horiei aurre egiten lagundu behar du, arreta koordinatua eta eraginkorra bermatuz eta zainketetarako prestasuna ziurtatuz.

Bereizketa-egoeretan, irizpide argiak, gardenak, proportzionatuak, adostuak eta estandarizatuak aplikatzen direla bermatu behar du.

■ **87. artikulua. LARRIALDI-EGOERAK**

Larrialdi-egoeretan, erizainak laguntza profesionala eman behar du, ahal duen guztietan, arrisku propiorik eta hirugarrenik gabe, eta bere gaitasunen, ezagutzen eta esperientziaren arabera jardungo du. Hori ez egitea etikoki onartezina da, eta sorospenik ez ematearen delitua da.

■ **88. artikulua. GARAPENERAKO LANKIDETZA**

Lankidetzaren edo boluntariotza proiektuetan parte hartzen duten erizainek erakunde garrantzitsuekin elkarlanean aritu behar dute populazio zaugarrien osasun arazoei aurre egiteko, ikuspegi transkulturala aplikatuz eta komunitate bakoitzaren beharrezko espezifiketara egokituz.

GAITASUN DIGITALAK ETA ADIMEN ARTIFIZIALA

■ **89. artikulua. GAILU DIGITALEN ERABILERA**

Erizainak komunikazio digitaleko tresnak erabiltzeko ardura du, eta behar diren neurri guztiak hartu behar ditu artatutako pertsonaren informazioaren pribatutasuna eta konfidentziasuna bermatzeko.

Bide elektronikoen bidez partekatutako informazio sentikorra babesteko, enkriptazio eta autentifikazio sistema egokiak erabili behar dira. Erizainak osasun-arreta jasotzen duten pertsonen komunikazio digitalaren arrisku eta mugen berri eman behar die, eta haien baimen informatua lortu behar du tresna horiek erabili aurretik.

Erizainak ez du gailu digital pertsonalik erabili behar artatutako pertsonari arreta emateko, horiek datuak erakarri, partekatu, transmititu edo kudea ditzaketenean, bai lehen mailakoak, bai bigarren mailakoak, bai beste edozein informazio pertsonal. Erabili behar izanez gero, dagokion osasun-erakundearen baimena eta artatutako pertsonaren baimen informatua lortu behar dira; era berean, segurtasun-neurriak zorrotzko dira arriskuak minimizatzeko eta, ondoren, dispositiboaren edukia ezabatzeko beti.

■ **90. artikulua. ARRETA TELEMATIKOAREN EREDUA**

Erizainak aurrez aurrekoa ez den komunikabideak erabili ahal izango ditu artatutako pertsonarekin komunikatzeko, betiere elkarren arteko identifikazioa argia bada eta intimitatea bermatzen bada. Aurrez aurrekoak ez diren komunikazio-baliabideak aplikatzeko, kode honetan ezarritako konfidentzialtasun-, segurtasun- eta sekretu-arauak errespetatu behar dira, bai eta indarrean dagoen legeria ere.

■ **91. artikulua. GAITASUN DIGITALAK ETA IKT**

Erizainak gaitasun digital eguneratuak eskuratu, garatu eta mantendu behar ditu, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak (IKT) segurtasunez eta eraginkortasunez erabiltzeko, osasun-zainketak jasotzen dituzten pertsonen arreta egokia bermatzeko.

■ **92. artikulua. IRUDI PROFESIONALA ETA SARE SOZIALAK**

Erizainak modu etiko eta arduratsuan erabili behar ditu sare sozialak, osasun-zainketak jasotzen dituzten pertsonen pribatutasuna eta konfidentzialtasuna errespetatuz, haien osasun-informazio pertsonala zabaldu eta partekatu gabe. Interes klinikoa edo akademikoa dutenean soilik partekatu ahal izango dira datuak edo irudiak, betiere artatutako pertsonaren baimen esplizituarekin eta erakundearen ezarritako zirkuituen bidez.

Muga argiak ezarri behar dira bizitza pertsonalaren eta bizitza profesionalaren artean sare sozialen erabileran, osotasuna eta iritzi profesional ona mantentzeko, praktika klinikoan izandako zorrotasun zientifiko eta jarrera etiko berari eutsiz. Halaber, printzipio horiek aplikatu behar dira adierazpenak egiterakoan eta erabiltzaileekin elkarreraginean aritzean edo informazioa zabaltzean.

■ **93. artikulua. ADIMEN ARTIFIZIALA PRAKTIKA KLINIKOAN INTEGRATZEA**

Erizainak adimen artifiziala modu etiko eta seguruan erabiltzeko beharrezkoak diren ezagutzak eta trebetasunak eskuratu behar ditu praktika klinikoan. Adimen artifiziala tresna baliagarria da arreta hobetzeko, diagnostikoen zehaztasuna areagotzeko, osasun-baliabideen kudeaketa optimizatzeko eta zaintza pertsonalizatzeko, kalitate- eta segurtasun-estandarren arabera, edozein joera edo diskriminazio minimizatuz eta giza gainbegiratzea uneoro mantenduz. Bere erabilera uneko araudiaren, jardunbide egokien kodeen eta irizpide profesional onaren arabera izan behar da.

ERIZAINZAKO PERITAJEA

■ **94. artikulua. ERIZAINZAKO PERITAJEA**

Peritu gisa jarduten duen erizainak lehiak, independentziaz eta erantzukizunez jardun beharko du deialdi judizialean eta judizioz kanpokoetan. Prestakuntza zientifikoaren eta esperientziaren arabera, bere burua gaituztat jotzen duen lanbide-jardueretan baino ez du egin behar peritajea, betiere indarrean dagoen legeria errespetatuz.

Peritu-lanak egitea bateraezina da, aldez aurretik peritajearen xedean zuzenean inplikaturako erizain gisa arreta eskaini badu, inpartzialtasuna bermatzeko eta interes-gatazkak saihesteko.

ELKARGOKO KORPORAZIOA

■ 95. artikulua. ELKARGOKIDE EGITEA ETA AGERTZEA

CGEren estatutuetan ezarritakoaren arabera, erizainak elkargoko kide izan behar du, jarduera-eremua edozein dela ere.

Erizainak, kide erregistratu gisa, dagokion erakunde profesionalarekin lankidetzan aritzeko konpromisoa hartzen du eta behar bezala justifikatutako eta jakinarazitako eskaerei erantzunez agertu behar du.

■ 96. artikulua. AKREDITAZIO PROFESIONALA

Erizainak dagokion arloan bere lanbide-jardunbidea balioztatzen duten beharrezko tituluaren eta ziurtagirien frogak aurkeztu behar ditu.

■ 97. artikulua. ELKARGOKO ORGANOETAN PARTE HARTZEA

Elkargoaren, kontseilu autonomikoen edo elkargo probintzialen barruko batzordeetan, zuzendaritza-karguetan edo bestelako misioetan parte hartzen duen erizainak isilpean gorde behar ditu elkargokideei buruzko informazioa eta dokumentazioa.

Ordezkaritza-karguak izanez gero, ez du parte hartu behar bere independentziari eragin diezaioketen interes-gatazkako egoeretan.

Funtsezkoa da elkargoko organo horietarako aukeratutako erizainak arretaz eta inpartzialtasunez jardutea kolektiboaren mesedetan. Saihestu egin behar du bere karguak helburu pertsonalekin erabiltzea eta bere kudeaketaren kontuak ezarritako moduan ematea. Ikastetxeko gobernu-organismoak batzordeen edo batzarretan hartutako erabakiak errespetatu behar ditu, erakundearen barruko gutxiengoaren iritziak barne. Erizainen eginkizunak betetzean, ekintzaz edo ez-egiteagatik, gizartearekiko erizainen irudi ordezkatzailea gutxiesten duten jarduerak saihestu behar dira.

ORDAINSARIAK

■ 98. artikulua. ORDAINSARIEN EZARPENA

Ordainsariak erizainak finkatuko ditu libreki, lehiaren defentsari buruzko araudiaren arabera, eta edozein abusu mota saihestuko du. Deontologiaren aurkakoa da probak edo tratamenduak agintzeagatik komisioak kobratzea, egin gabeko ekintzengatik ordainsariak jasotzea, eta irabazi-asmoa duten pazienteak beste profesional edo erakunde batzuetara bideratzea. Era berean, ez du bere praxia edo hirugarrenen aldeko erabakiak zuzenean edo zeharka hertsatu ditzakeen oparirik edo gauzazko ordainketarik onartu behar. Diru publikoen bidegabeko erabilera edo erabilera okerra delitua da, eta erakunde eskudunari jakinarazi behar zaio.

■ 99. artikulua. LEHIA DESLEIALA

Gaiari buruz indarrean dagoen legerian ezarritako esparruan eta baldintzetan, erizainak, lankideekin dituen harremanetan, ez du lehia desleialik egin behar, ez eta publizitate profesional engainagarrikerik egin ere, erabiltzaileak erakartzeko, ez eta lankideak eta beste profesional batzuk difamatu ere, interes edo gatazka pertsonal edo profesionalengatik. Pertsona bakoitzaren autonomia errespetatu behar du, indarrean dagoen araudiaren barruan bere zaintzak emateko erreferente gisa nahi duen profesionala aukeratzeko, eta, hala badagokio, beste profesional batzuetara bideratzeko eskatzen diren txosten egokiak egiteko.

Erizaina eta osasun
globala

5. ERIZAINA ETA OSASUN GLOBALA

INGURUMENA, GARAPEN IRAUNKORRA ETA BALIABIDEEN OPTIMIZAZIOA

■ **100. artikulua. INGURUMEN-JASANGARRITASUNA ETA GIZARTE-ERANTZUKIZUNA**

Erizainak ingurumena errespetatzen duten praktikak sustatzen ditu, kutsatzaileen ingurumen-ondorioak komunikatzen ditu, ingurumen-erantzukizuna sustatzen du maila profesionalean eta sozialean, eta baliabideen erabilera arrazionala bultzatzen du, eta horrek osasun-sistemaren iraunkortasunean laguntzen du.

Ingurumen-hezkuntzako programetan parte hartu eta bizimodu osasungarriak sustatu behar ditu, eta ingurumenarekiko errespetua sustatzeko eta norbanakoaren eta komunitatearen osasuna hobetzeko jardueretan lankidetzan aritu.

Erizainak hondakin eta produktu arriskutsu edo toxikoen kudeaketarako dauden protokoloak errespetatu behar ditu.

OSASUN PUBLIKOA ETA KOMUNITATEAREKIKO HARREMANA

■ **101. artikulua. OSASUNAREN HEZKUNTZA ETA SUSTAPENA. GAIXOTASUNEN PREBENTZIOA**

Erizainak gizartean osasuna sustatzeko eta gaixotasuna prebenitzeko zientifikoki frogatutako jardueretan parte hartzen du, eta bizi-ohitura osasungarriak sustatzeko eta gaixotasunak prebenitzeko hezkuntza-programak eta kontzientzia-kanpainak zuzentzen ditu.

■ **102. artikulua. ZAINZA EPIDEMIOLOGIKOA ETA GAIXOTASUNEN JAKINARAZPENA**

Erizainak zaintza epidemiologikoan eta komunitatean gaixotasunen identifikazioan eta jakinarazpenean laguntzen du, informazioaren konfidentzialtasuna errespetatzen du eta zaintza- eta jakinarazpen-betebehar legalak betetzen ditu, osasun-agintaritzekin lankidetzan arituz prebentzio eta kontrol epidemiologikoan.

Erizainak arreta planifikatzen du adierazle epidemiologikoen arabera eta osasun-arretaren kalitatea ebaluatzen eta hobetzen laguntzen du.

■ **103. artikulua. IMMUNIZAZIO-PROGRAMETAN PARTE HARTZEA**

Erizaina gaixotasun infekziosoak prebenitzeko eta komunitatea babesteko immunizazio programetan parte hartzen du, sentsibilizazio eta txertaketa kanpainak zuzenduz.

Erizainak osasun-agintariek ezarritako txertaketa-egutegia bete behar du, erregistro egokiak barne.

Txertoak emateaz arduratzen den erizainak eskuragarri dauden esku-hartze guztiak erabiltzen ditu, eskuragarri dagoen ebidentzia zientifikoaren arabera, txertatutako pertsonen mina eta antsietatea arintzeko, batez ere haurtzaroan.

■ **104. artikulua. OSASUN KOMUNITARIOA**

Erizainak komunitatearen osasuna eta ongizatea hobetzeko hezkuntza komunitarioko programetan parte hartzen du, pertsonen, familien eta ingurune komunitarioaren autozaintza-gaitasuna garatzeko osasun-aktiboak sustatuz.

OSASUN-KUDEAKETA ETA -POLITIKA

■ **105. artikulua. OSASUN-KUDEAKETAN ERABAKIAK HARTZEA**

Erizainak zaintzen ari den pertsonaren, komunitatearen eta zaintza-taldearen duintasuna, segurtasuna, ekitatea eta ongizatea lehenesten dituzten erabakiak hartzen ditu.

Erabakiak hartzea eraginkortasun, ebidentzia zientifiko, etika eta eskuragarri dauden jardunbide onenen irizpideetan oinarritu behar da, interes-gatazka pertsonalak edo profesionalak saihestuz eta erabakietan eta ekintzetan gardentasuna izanez, eztabaidaren bidez.

■ **106. artikulua. PERTSONEN ETA BALIABIDEEN KUDEAKETA ERAGINKORRA**

Erizainak erakundeko pertsonak eta eskuragarri dauden baliabide materialak, teknikoak eta finantzarioak eraginkortasunez kudeatzea du ardura, arreta ekitatea eta kalitatea bermatuz.

■ **107. artikulua. OSASUN-POLITIKEN FORMULAZIOAN PARTE HARTZEA**

Erizainak praktika profesionalari, osasun-ereduari eta eskura dauden baliabideei eragiten dieten osasun-politika publikoak formulatzen parte hartzen du, ekitatea, irisgarritasuna, arretaren kalitatea eta biztanleriari mesede egiten dioten aldaketen sustapena sustatzen dituzten politikak bultzatuz.

Erizainak beste profesional eta aditu batzuekin lan egiten du osasun-estrategiak formulatzen eta ezartzen, zaintzaren ikuspegi integrala emanez.

■ **108. artikulua. LANBIDEAREN DEFENTSA**

Erizainak lanbidearen garapena defendatu eta sustatzeko ardura du, lan-baldintza justuen alde eginez, baita aitortza, autozainketa eta ongizate profesionala hobetzera bideratutako ekimenak sustatuz ere.

Erizaintzaren ikusgarritasuna sustatu behar du osasun arloan eta lanbidearen etengabeko hazkundean lagundu behar du hezkuntza, ikerketa eta lidergoaren bidez.

**ERIZAINZAKO BATZORDE DEONTOLOGIKO NAZIONALEKO KIDEAK
CGE**

Lehendakaria

Tayra Velasco Sanz andrea

Lehendakariordea

María F. Jiménez Herrera andrea

Idazkaria

Maximiliano José Valverde Jerez jauna

Batzordekideak

Hope M.^{ra} Alonso Jiménez andrea

Sonia Escribano Martínez andrea

Carmelo Sergio Gómez Martínez jauna

Encarnación Martínez García andrea

M. Teresa Meneses Jiménez andrea

Alicia Resano Gurpegui andrea

M. Isabel Trespaderne Beracieto andrea

Universitat Rovira i Virgili-ko Berdintasun Unitateak (Cilia Willem, Virginia Miravé) eta
hizkuntzalaritzak (José Antonio Moreno Villanueva) berrikusita.

Merkatuen eta Lehiaren Batzorde Nazionalak (MLBN) ebaluatu du, ekainaren 29ko 472/2021 Errege Dekretuaren lehen xedapen gehigarrian aurreikusitakoarekin bat etorritik. Errege Dekretu horrek Espainiako ordenamendu juridikoan txertatzen du Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018ko ekainaren 28ko 2018/958 (EB) Zuzentaraua, proportzionaltasun-testari buruzkoa, lanbideen erregulazio berriak hartu aurretik. Aplikatu beharreko araudia betez, elkargoko kide egin beharri buruzko erreferentzia mantentzen da, Kontseilu Nagusiak aipatutako CNMC-ri jakinarazitakoaren arabera.

ICED&I | C
G
E